

Johan Slåttholm

Tidligere grunneier og oppvokst på Drageid.

Trivselsveien 107

8214 Fauske

20.01.19

Til Formannskapet i Saltdal kommune

Innsigelse til Planer om masseuttak øvre Drageid

Plan ID 2016004

Lapphågen og området rundt; historisk og kulturellt lokal markeringsområde.

Midt i det planlagte masseuttaksområdet ligger Lapphågen.

Lapphågen og området rundt dette var i 1940 åstedet for spesielle hendinger under 2. verdenskrig.

Bombingen av Drageid fra 20. mai 1940 og påfølgende trefninger flere dager senere, er vel noe av det mest dramatiske Saltdals befolkning har opplevd.

Litt om hendelsene da Drageid ble bombet i mai 1940:

- *15. mai. Første flyalarm over Saltdal. Daglige alarmer etter denne dato*
- *Etter 15.mai begynner befolkningen evakuering av eiendeler. Mat, klær o.a.*
- *Medio mai etableres Drageid som et stamkvarter for engelske og norske styrker. Ungdomshuset, Furebottens kafe*
- *20. mai Drageid blir bombet. Engelske og norske offiserer og soldater skal taes. Det er fint vær denne dagen(25 grader), noe som blir en fordel under evakueringen til skog og fjell.*
- *6 norske, 5 engelske soldater blir drept denne dagen og de nærmeste dager. Også tyske soldater blir drept.*
- *Mye skade på hus og materiell etter bombingen*

Evakuering til området rundt Lapphågen.

- *Området ble brukt som evakueringsområde fra 20. mai til ca 4. juni.*
- *En berghammer med en proviantbu i nærheten ble brukt av 3 familier fra Drageid + en voksen og 2 barn på besøk fra Bodø. Tilsammen 11 voksne og 9 barn. Denne berghammeren ligger ca 100 m fra Lapphågberget i N/V retning.*
- *Under en annen berghammer ved Litsjelva, ca 100 m S/V fra Lapphågflåget hadde 2 andre familier søkt tilflukt. Her var det 6 voksne mennesker.*
- *Mellom disse 2 berghamrene var det reist et lite krypinn(hytte) hvor 5 voksne og en 18 måneder gammel gutt hadde søkt tilflukt. (kommer tilbake til denne gutten senere)*
- *I området nær ved det foreslåtte masseutaksområdet var ytterligere flere familier evakuert.*

Dramatiske dager ved Lapphågen.

Etter spregningen av Pothusbrua av engelske soldater, klarte 100 tyske soldater å ta seg over Saltdalselva ved Almeningen. Det brøt ut kamper mellom tyskerne og norske/ engelske soldater ved Vensmoen. Tyskerne klarte å skape panikk blant de norske og engelske soldatene. Disse flyktet et stykke opp i fjellet ved Vensmoen, og kom ned igjen langs kjerreveien som gikk ved Lapphågen. Den evakuerte lokalbefolkningen ved Lapphågen opplevde dette svært dramatisk.

De første soldatene som kom var norske, og de var i en dårlig forfatning. De hadde tatt av seg uniformene og noen hadde ikke en gang sko på seg.

De neste som kom var de engelske soldatene, som var på vei til å slutte seg sammen med de engelske soldatene på Drageid.

Ca 15 til 20 minutter senere passerte også de tyske soldatene på den samme kjerrevegen. Også de på vei til Drageid.

Leteaksjon.

Like før de tyske soldatene kom forbi Lapphågen var den 18 måneder gamle gutten forsvunnet. Litsjelva var flomstor og man var redd for at han kunne fallt i uti den. Like før tyskerne kom ble han funnet i en dyp og trang bergsprekk ca 10 m fra kjerrevegen. Gutten måtte løftes opp av bergsprekken etter ørene. Det p g a at bergsprekken var så trang.

Gutten heter Per Henrik Bakke og er grunneier på Drageid, men bor nå på Rognan.

Berghamrene ved Lapphågen, hvor Drageid-familiene bodde under bombingene og krigshandlingene er intakte. Det samme er også bergsprekken gutten falt i. Disse ligger innenfor grensene for det planlagte masseuttaket.

Saltdal kommune og Saltdal historielag bør få dokumentert disse dramatiske hendinger mens det ennå er tidsvitner tilstede.

Lapphågen.

St.hans-feiringen under krigen ble lagt til området rundt Lapphågen, hvor det også var bygget en danseplattung.

Gjennom flere generasjoner har Lapphågen vært brukt til samlingsplass for folk fra Drageid. Det ble også en tradisjon å meisle inn navn på personer (og kjærestepar) i Lapphågberget.

Til hjelp for dette skrivet har jeg snakket med:

Alf Pettersen. Tidligere grunneier og evakuert til Lapphågen under bombingene av Drageid

Per Henrik Bakke. Grunneier

Jeg har også hentet stoff fra følgende dagbøker:

P. L. Kristensen   Saltdalsboka 1986

Ragnhild Hjelde   Saltdalsboke 2009/2010

Johan Slåttholm